

КН.ПО.3.5.7.290425 – проект

1. ОБЩО ОПИСАНИЕ		
Приоритет	№	и
наименование		
ПРИОРИТЕТ 1. ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ		
Специфична цел	№	и
наименование		
<p>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква е) от Регламент (ЕС) 2021/1057 на Европейския парламент и на Съвета:</p> <p>Насърчаване на равния достъп до качествено и приобщаващо образование и обучение, както и на неговото завършване, по-специално за групите в неравностойно положение — от образованието и грижите в ранна детска възраст през общото и професионалното образование и обучение до висшето образование, както и образованието и ученето на възрастни, включително улесняване на мобилността с учебна цел за всички и достъпността за хората с увреждания</p>		
Наименование операцията	на	
		Превенция и предотвратяване на тормоза и насилието и намаляване агресията в училищата
Кратко описание и аргументация изпълнение	и	за
		<p>Основна цел на операцията е формиране на благоприятна училищна среда за пълноценно личностно израстване на учениците</p> <p>Специфичните цели са:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Прилагане на ефективни модели за осигуряване на сигурна приобщаваща училищна среда; • Повишаване на компетентностите и уменията на участниците в образователния процес за прилагане на форми и методи на противодействие на агресията, тормоза и насилието в училище; • Подобряване на междуинституционалното сътрудничество и взаимодействие за превенция и противодействие на агресията, тормоза и насилието в училище. <p>Агресията, насилието и тормозът са антисоциално поведение, което засяга обществото. То не трябва да се толерира на нито едно ниво, а още по-малко в обществената система на възпитание, функционираща чрез институциите за училищно образование. Те не биха могли да изпълнят пълноценно ролята си на място за обучение и социализация, ако не осигурят на децата и младежите подкрепяща среда, предлагаща физическа и емоционална сигурност, и насърчаваща позитивни модели на отговорно гражданско поведение.</p> <p>Според чл. 2, ал. 3 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) институциите в системата на предучилищното и училищното образование самостоятелно разработват и прилагат цялостни политики за: подкрепа за личностно развитие на детето и ученика; изграждане на позитивен организационен климат; утвърждаване на позитивна дисциплина; развитие на училищната общност. Превенцията и интервенцията на насилието и тормоза са неизменна част от тези</p>

КН.ПО.3.5.7.290425 – проект

	<p>политики, обективизирано и в Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите системата на предучилищното и училищното възпитание¹.</p> <p>Настоящата операция е ориентирана към прилагането на европейските и националните препоръки, планове и програми в тази посока, сред които и Националната програма за превенция на насилието и злоупотребата с деца (2023 – 2026 г.).</p> <p>Съгласно изследване на Българска академия на науките² 87% от учителите са били свидетели на вербална агресия, 77% на индиректна агресия, а 49% на физическа агресия между ученици. Проучване по поръчка на УНИЦЕФ³ за насилието над деца в България установява, че то най-често се наблюдава сред децата в училище (38,3%), следвано от това в общността (37,6%) и у дома (30,9%). Българските ученици са сред първите 10 от 45 анкетирани държави в Европа и Канада по отношение на засегнатостта от проблема с тормоза в училище. Тези изводи се потвърждават и в Обзора на образованието и обучението в България на Европейската комисия за 2024 г., според който този вид проблеми оказват влияние върху резултатите на учениците, като 22,4 % от учениците споделят за тормоз няколко пъти месечно, като тормозът засяга ученици и училища независимо от социално-икономическия им профил. В теста PISA резултатите на учениците, които са били тормозени, са по-ниски от резултатите на тези, които не са били тормозени. Емпиричните проучвания са категорични, че агресията, тормозът и насилието в училище влияе отрицателно върху академичните постижения. Т.е. учениците, които са склонни към такова поведение, обикновено имат по-нисък среден успех Излагането на агресия може също да има отрицателни емоционални, психологически и социални ефекти, както и да доведе до редица рискови поведения, вкл. до психични проблеми в тийнейджърска и зряла възраст.</p> <p>На база данни от две международни проучвания⁴, изследване на Институт за изследвания в образованието от 2020 г. също потвърждава, че добрият психо-социален климат в българското училище, свързан с осигуряването на безопасна и грижовна среда чрез намаляване на тормоза и насилието, благоприятства повишаването на учебните резултати.</p> <p>Не на последно място, опитът в училище е решаващ за формирането на отношение към институционалните и официалните авторитети на зрелия индивид. Учениците, които се</p>
--	---

¹Национален механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование, Заповед РД 09-5906/28.12.2017 на МОН

² Изследването е финансирано по проект на МОН, Договор № Д01-295 / 27.09.2017 г.

³ Изследване на насилието над деца в България 2019-2020 <https://cutt.ly/N4pc0v8> [посл. преглед 03/23]

⁴ Програма за международно оценяване на учениците (PISA) 2018 г. и 2016 г. Изследване на тема „Напредък в международната четивна грамотност“ (PIRLS)

КН.ПО.3.5.7.290425 – проект

	<p>чувстват комфортно и подкрепени в тази среда, е по-вероятно да приемат училището като полезен контекст, който да им помогне да изградят успешно бъдеще. Обратно, негативните преживявания, основани на нездравословни взаимодействия с учители и съученици, увреждат академичния и социален потенциал на децата и юношите и като следствие може да формират у тях чувство на несигурност и недоверие към институциите. Това безспорно влияе негативно върху формирането на гражданска идентичност, а би могло да доведе и до антисоциални тенденции.</p> <p>Агресията е един от сериозните фактори на стрес, свързани с учителската професия днес. Факт е, че педагозите все по-често са изложени на агресия между/от страна на ученици и/или на техните родители, което въздейства върху професионалната им удовлетвореност и мотивация за работа. Това би могло да понижи качеството на преподаване и да затрудни изграждането на положителни взаимоотношения в класната стая.</p> <p>Предвид факта, че по данни на европейската статистическа служба Евростат България е сред петте държави в Европейския съюз с най-застаряващи учители, борбата с професионалното прегаряне (burn-out), привличането и най-вече задържането на млади и качествени учителски кадри са от стратегическо значение. В този контекст, ефективните мерки за превенция и борба срещу агресията, насилието и тормоза в училищно образование са на дневен ред.</p> <p>В новата всеобхватна стратегия на ЕС за правата на детето Европейската комисия приканва държавите членки да осигурят адекватна подкрепа за деца със специфични уязвимости, които страдат от насилие в училище. Изследването на УНИЦЕФ за насилието над деца в България също обръща внимание, че редица демографски фактори се свързват с повишена вероятност детето да преживее физическо насилие в училище, включително поради наличие на увреждане, етническа принадлежност, материална осигуреност и условията на живот на детето. С оглед на гореизложеното, настоящата операция допринася за постигане на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Приоритет 1 „Образование и умения“ на Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030, като хоризонтален подход с отношение към следните компонентни: 1.1.б Подкрепа за пълноценно участие в образователния процес; 1.1.в Мотивация за учене; 1.2.а Социален статус и престиж на учителската професия; 1.2.в Продължаваща квалификация на педагогическите специалисти; 1.3.а Ключови компетентности (социални и граждански компетентности, вкл. емоционална компетентност);
--	---

КН.ПО.3.5.7.290425 – проект

	<ul style="list-style-type: none"> • Цел 5.8. Превенция и намаляване на агресията и тормоза и недопускане на дискриминация в образователните институции, определена в Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030); • Пътна карта на политиките за учители (публ. 30.11.2021 г.), която потвърждава, че макар инвестициите в продължаваща квалификация на учители да нарастват и да са фокусирани върху училищните и учителските нужди вследствие на реформите от 2016 г., през 2018 г. учителите все още декларират високи нужди от професионална квалификация в няколко основни области, сред които поведение на учениците и управление в класната стая (21,8%, средно равнище за TALIS: 16,2%⁵). <p>Подкрепата по операцията ще бъде насочена към преодоляване на следните нужди от инвестиции с висок приоритет, очертани като специфични за страната в Приложение Г на Доклада за България на Европейския семестър за 2019 г.: <i>подобряване на приобщаващото, достъпно и качествено образование и грижи в ранна детска възраст, включително съответната инфраструктура и оборудване; предотвратяване на преждевременното напускане на училище посредством целенасочен подход и насърчаване на гъвкави програми за втори шанс; подпомагане на професионалното развитие на учителите и обучаващите и насърчаване на новаторските методи на преподаване и новаторското съдържание с цел оказване на най-добра подкрепа на учениците в неравностойно положение.</i></p> <p>Операцията е с принос към Европейската гаранция за децата⁶.</p>
<p>Демаркация допълняемост</p>	<p>и</p> <p>Операцията надгражда постигнатото по процедура „Подкрепа за приобщаващо образование“ на МОН по ОПНОИР, съвместна програма на УНИЦЕФ и МОН „Стъпки заедно към училище без насилие“. Ще бъде осигурена демаркация и допълняемост по отношение на дейности и представители на целевите групи с национални, европейски и международни програми, които се реализират през учебните години в рамките на продължителността на операцията, вкл. с операции по ПО като „Утвърждаване на интеркултурното образование чрез култура, наука и спорт“, „Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в училищното образование“, „Обща подкрепа за личностно развитие в предучилищното образование“, „Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против</p>

⁵ TALIS 2018, доклад на ОИСР

⁶ Препоръка (ЕС) 2021/1004 на Съвета от 14 юни 2021 г. за създаване на Европейска гаранция за децата

КН.ПО.3.5.7.290425 – проект

	дискриминацията (чрез прилагане на подхода ИТИ) ⁷ и едноименна операция чрез подбор. В рамките на операцията няма да бъдат подкрепяни дейности, финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, бюджета на Европейския съюз или друга донорска програма. Настоящата операция може да има единствено допълващ/надграждащ ефект, без да дублира и припокрива национални и международни програми и други процедури, вкл. по Програма „Образование“ 2021-2027. Недопускането на двойно финансиране на дейности и целеви групи ще се спазва както на етап кандидатстване (чрез декларации) и на етап договаряне (чрез проверка за двойно финансиране), така и по време на изпълнението на проектите (чрез проверки за двойно финансиране, анкетни карти, справки за участниците, и др.).
Продължителност	36 месеца, но не по-късно от 31.12.2029 г.
Териториален обхват	Дейностите ще се изпълняват на територията на Република България.
Начин на реализация	Директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по реда на чл. 25, ал. 1, т. 2 и Глава трета, Раздел III „Директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ“ от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ) и чл.2, т.2 от ПМС № 23/13.02.2023 г.
Бюджет до (в лева)	35 000 000 лева Категория <i>По-слабо развити региони</i> (Северозападен район, Северен централен район, Североизточен район, Югоизточен район, Южен централен район): 28 160 920 лв. Категория <i>Регион в преход</i> (Югозападен район): 6 839 080 лв. Управляващият орган на ПО 2021-2027 си запазва правото да направи промени в посочените средства при необходимост, вкл. между отделните региони и продължителността на операцията.
Основни права (Харта на основните права на Европейския съюз и Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на хората с увреждания)	Операцията съответства на принципите, залегнали в Хартата на основните права на ЕС ⁷ и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания ⁸ . Конкретните бенефициенти по настоящата процедура следва да опишат в проектните си предложения Механизъм за ефективно прилагане и изпълнение по проекта на принципите на Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания . Механизмът трябва да съдържа информация за процеса по проверка за спазването на основните права (от страна на Конкретния бенефициент и

⁷ Достъпна на адрес: <https://www.eufunds.bg/bg/node/8223>

⁸ Достъпна на адрес: <https://www.eufunds.bg/bg/node/8224>

КН.ПО.3.5.7.290425 – проект

	<p>партньорите) в рамките на цялостно изпълнение на проекта и документите за съответствие с основните права, включително да предвижда прилагането на „Контролен лист за проверка за наличие на нарушение/ограничаване на основни права по Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания“, разработен в съответствие с утвърдените Насоки за прилагане на Хартата на основните права на ЕС от органите по управление, контрол и одит на програмите, съфинансирани със средства от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд+ (ЕСФ+), Кохезионния фонд (КФ), Фонда за справедлив преход (ФСП), Европейския фонд за морско дело и рибарство и аквакултури (ЕФМДРА), фонд „Убежище и миграция“ (ФУМ), фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС) и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ИФПУГВП) за програмен период 2021-2027 г. и Насоки за прилагане на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания от органите по управление, контрол и одит на програмите, съфинансирани със средства от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд+ (ЕСФ+), Кохезионния фонд (КФ), Фонда за справедлив преход (ФСП), Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА), фонд „Убежище и миграция“ (ФУМ), фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС) и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ИФПУГВП) за програмен период 2021-2027 г.</p> <p>На етап изпълнение на операцията, в Условието за кандидатстване и Условието за изпълнение ще се предвидят процедури, с цел гарантиране спазването на правата, посочени в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания.</p>
Друго* (ако е приложимо) при необходимост, произтичащо от спецификата на операцията)	Неприложимо
2. СПЕЦИФИЧНИ КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ	
Допустими бенефициенти (водещи организации и партньори)	<p>Конкретни бенефициенти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Всички училища съгласно регистъра по чл. 345 от Закона за предучилищното и училищното възпитание. <p>Допустими асоциирани партньори: обществени съвети към училищата съгласно глава XIV от ЗПУО.</p>

КН.ПО.3.5.7.290425 – проект

<p>Изисквания към бенефициентите (водещи организации и партньори) (ако е приложимо)</p>	<p>Всички училища, следва да са действащи и вписани в регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование⁹.</p> <p>Училищата представят Анализ-Декларация, която отразява текущата ситуация по тематиката в конкретното училище.</p> <p>Обществените съвети към училищата – асоциирани партньори следва да са конституирани съгласно Глава XIV от ЗПУО и Правилник за създаването, устройството и дейността на обществените съвети към детските градини и училища.</p> <p>При изпълнение на проекта Конкретните бенефициенти, чрез екипа за организация и управление в рамките на непреките дейности, осъществяват ежегоден мониторинг на образователните и възпитателните резултати на учениците и удовлетвореността на участниците в резултат на подкрепата по операцията.</p>
<p>Допустими дейности</p>	<p>Дейност 1. Повишаване на управленския капацитет и педагогическите умения на училищно ниво</p> <ul style="list-style-type: none"> - Участие в конференции, кръгли маси, дискусии, форми, <u>учебни посещения в други училища</u>, насочени към <u>управление на конфликти на училищно ниво</u>, за превенция на насилието и агресията в училище. на директори, заместник-директори, педагогически специалисти, психолози, педагогически съветници, непедагогически персонал и др.; <u>разработване/актуализиране на училищен план/програма за превенция на тормоза и агресията с механизъм за мониторинг/оценка за прилагане на училищен подход, обхващащ участниците в образователния процес и идентифицирани други заинтересовани страни на местно, регионално, национално ниво.</u> - <u>Обучения на педагогически специалисти и на непедагогически училищен персонал</u> за развиване на умения: <u>за ефективно взаимодействие учител/училищен персонал – ученик/ученици</u> за справяне с агресията, дискриминацията и насилието в клас, за емоционална интелигентност и емоционално регулиране при управление на конфликти в класната стая и в училище, за разпознаване, дефиниране и рефлексия на агресивни емоции на учениците с поведенчески проблеми, за справяне с реда и дисциплината в клас, за установяване на социално приемливи взаимоотношения за постигане на сигурна училищна среда, вкл. и умения за киберсигурност в училище и превенция на виртуалната агресия; <u>за умения за ефективно взаимодействие с родители</u> на агресивни и неагресивни ученици за избягване/преодоляване на конфликтни ситуации, умения за идентифициране на спецификата на семейната среда и влиянието

⁹ Чл. 345 от Закона за предучилищното и училищното образование и Наредба № 2 от 24 януари 2017г. за Регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование - <https://ri.mon.bg/home>

КН.ПО.3.5.7.290425 – проект

	<p>й върху поведението на учениците в клас, други обучения за усвояване на методи и инструменти за развитие на социално-емоционалната интелигентност на учениците; <u>обучения за развиване на умения за привличане и сътрудничество и работа в мрежа с други отговорни институции и организации и заинтересовани страни</u> (например училищни комисии по превенция и местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, социални услуги в общността, структури на ДАЗД, граждански организации, др., вкл. други училища; <u>обучения на училищен персонал за разработване/актуализиране и изпълнение на план/програма на училищно ниво за превенция на тормоза и насилието; обучения за установяване/разпознаване на различните видове агресия</u> (вкл. факторите/причините за конфликтно поведение) и поведение на засегнати и незасегнати ученици (извършители и потърпевши, вкл. свидетели, наблюдатели) от агресия, тормоз и насилие в училище; други тематично подходящи обучения.</p> <p>- <i>Подобряване на условията за сигурна училищна среда чрез формиране на звено „Медияция“ в училище с <u>участието на педагогически специалисти</u> (директор, заместник-директор, учители – класни ръководители други, които не са класни ръководители, психолог, педагогически съветник, др.), <u>непедагогически училищен персонал</u> (образователни медиатори, социални работници, служители в училищната администрация, вкл. охранители); <u>ученици</u>; представители на <u>родителите</u>; периодично участие по конкретни теми/казуси на привлечени <u>външни специалисти/експерти/авторитети</u> – местни, регионални, национални авторитети, изявени личностни от научните и образователните среди, от сферата на спорта, изкуствата и културата, администрацията, от различни професионални направления (например полицаи, съдии, пожарникари, лекари, инженери, ИТ специалисти, журналисти, бизнесмени, др.); изявени <u>лидери/авторитети/инфлуенсъри сред учениците</u> с положителен пример и постижения в различни сфери на обществения живот. Училищното звено „Медияция“ обхваща дейности и събития на училищното ниво, заложи в разработения/актуализирания план/програма за превенция на тормоза и насилието и преодоляване на агресията в училище/в класната стая.</i></p> <p><u>Дейност 2. Ефективна работа с родители и взаимодействие с местната общност</u></p> <p>- <i>Групова интензивна работа с родители за развитие на <u>социални умения и компетентности за осигуряване на подкрепяща семейна среда</u> с оглед преодоляване на проблемно поведение на децата им като образователно-мотивационни сбирки, тематични беседи, дискусии, кратки семинари, вкл. он-лайн/вебинари, по теми за преодоляване на страховете на</i></p>
--	--

КН.ПО.3.5.7.290425 – проект

	<p>учениците, изграждане на доверие към училищната общност, идентифициране на несподелени от ученика проблеми в училище; <u>активиране на родителски клубове и участието им в процеса на групова медиация</u> при решаване на проблеми с тормоза и насилието в училище, вкл. в работата на звено „Медиация“, и др.; <u>участие в училищни инициативи</u> като например „Седмица/месец/година без тормоз и насилие в училище; <u>индивидуални консултации и медиация с родители</u> на ученици с проблемно поведение в клас, извършители на тормоз и насилие в училище, както и с родители на ученици, потърпевши от тормоз и насилие и на ученици, които са били само свидетели, наблюдатели;</p> <p>- <i>Ангажиране на местните общности и заинтересованите страни</i> за превенция на тормоза и насилието в училище и намаляване на агресията чрез <u>информационни кампании</u> на местно и училищно ниво: <u>за справяне с гнева/агресията и мирно решаване на спорове и социални конфликти; за борба с фалшиви новини и манипулиране на обществени нагласи, включително във виртуална среда; за осведоменост и готовност на местната и училищната общност за реакция на социално-значими събития, застрашаващи сигурността на училищната среда и сред младите хора (например като проблема с вейп сред по-големите ученици); провеждане на местни и училищни събития, включително виртуални, за насърчаване на гражданската комуникация и нетърпимостта към насилието и тормоза в училището, квартала; участие на общината, местния бизнес, местните лидери и авторитети в кампании за прилагане на промотивно-превантивни програми за психично здраве, кампании за толерантност и приемане на различието, за цивилизационен избор и отговорност, насочени към подобряване на осведомеността, насърчаване на (само-)грижата и търсенето на помощ, преодоляване на стигмата, оказване на психологическа подкрепа и др. като например „Стоп на агресията“, „Намери приятел срещу насилието“, „Бъди модел за цивилизованост“, „Родителят/Учителят- съюзник на ученика“, „Без тормоз в училище - мисията възможна“, др.</u></p> <p><u>Дейност 3. Развиване на социално-емоционални умения на учениците</u></p> <p>- <i>Провеждане на работилници, дискусии (вкл. в час на класа) за психологическа и социално-комуникативна подкрепа на учениците в клас с цел повишаване на уменията им за обучение и общуване за постигането на безопасна, ненасилствена, приобщаваща и ефективна учебна среда; <u>допълнителни занимания</u> по гражданското, здравното, екологичното и интеркултурно възпитание - например организиране на ученически парламент като форми на ученическо самоуправление на училищно ниво за въвличане и овластяване на учениците по отношение на средата, в която функционират;</i></p>
--	---

КН.ПО.3.5.7.290425 – проект

	<p>провеждане на дискуссионни дебати относно конструиране на различни общочовешки ценности в училищна среда и поведение на толерантност, развиващи граждански и глобални компетентности, в т.ч. клубове и състезания по дебати и публични речи.; <u>излъчване на ученици-медиатори, ученици-дежурни, ученици-модели за подражание, инфлуенсъри за участие в училищното звено „Медиация“; включване на ученици с проблемно поведение в групи за повишаване на социалните умения за общуване</u> и за решаване на конфликти по ненасилствен начин, насочване на ученика към занимания, съобразени с неговите потребности; наставничество;</p> <p>- <i>Занимания по интереси</i> с цел отстраняването на вътрешно напрежение чрез ангажиране със спорт, изкуство, трудова/съзидателна и други социално-приемливи цели - например развиване на училищна медия – радио, вестник, вкл. чрез използване на ИКТ с тематични рубрики, подкаст и т.н. по темите за агресията и насилието в училище, и извън него, вкл. виртуалната агресия и киберсигурността в училище, с участието на ученици, учители и друг училищен персонал, както и с местни авторитети, лидери; провеждане на <u>училищни викторини, състезания за сплотяване</u> и укрепване на уважителна и ненасилствена култура на общуване в училищна среда; <u>взаимни училищни инициативи за осигуряване на безопасни пространства</u> в училищна среда, вкл. чрез развиване на зелени умения – съвместни грижи за училищна градина, за училищно дърво на клас/випуск; взаимни <u>училищни инициативи за подкрепа на училищни каузи</u>, вкл. такива за ученици в риск като набиране на средства и материали, доброволчески кампании и др.</p> <p>- <i>Междучилищни дейности</i> като състезания, игри, празници, фестивали, работилници, обменни визити, др., както и извънучилищни дейности и участие в инициативи за борба с агресията и насилието и други социално-значими проблеми.</p>
<p>Допустими целеви групи (крайни бенефициенти)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Участниците в образователния процес: <ul style="list-style-type: none"> - Ученици, вкл. с агресивно поведение, такива без агресивно поведение, ученици изпитали тормоз, насилие, агресия в училище, ученици свидетели, наблюдатели на агресивно поведение, тормоз и насилие, както и ученици от уязвими групи и такива от неуязвими групи; - Родители на посочените ученици; - Учители, директори, други педагогически специалисти (психолози, педагогически съветници, възпитатели, ресурсни учители и други лица, свързани с обучението, възпитанието и със социализацията, както и с подкрепата за личностно развитие на децата и учениците в училищата и центрове за подкрепа за личностно развитие съгласно чл.211 от ЗПУО);

КН.ПО.3.5.7.290425 – проект

	<ul style="list-style-type: none"> • непедagogически персонал в училище, вкл. образователни медиатори, социални работници, охранители, училищна администрация и друг училищен непедagogически персонал;
Минимален размер на помощта (в лева, ако е приложимо) по операцията	Не е приложимо.
Максимален размер на помощта (в лева, ако е приложимо) по операцията	Максимален бюджет за проектно предложение: 350 000 лева.
Съфинансиране от страна на бенефициента (ако е приложимо)	Не се изисква
Съответствие с нормативната уредба за регулиране на държавните помощи (ако е приложимо)	<p>Предоставянето на безвъзмездна финансова помощ за съответните дейности се отпуска при следните условия:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Режим „непомощ“ съгласно Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (2016/C 262/01)¹⁰. 2. Режим на минимална помощ съгласно Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта <i>de minimis</i>. <p>Съгласно постоянната съдебна практика на Съда на ЕС квалифицирането на дадена операция като „държавна помощ“ по смисъла на чл.107, § 1 от ДФЕС изисква кумулативно да са изпълнени следните условия: да има подкрепа от страна на държавата, да се засяга търговията между държавите – членки, да се предоставя селективно предимство на бенефициентите, да се нарушава/заплашва конкуренцията.</p> <p>В Условиата за кандидатстване по процедурата ще бъде описан и обоснован приложимият режим на държавни помощи, със съответните изисквания според характера на всяка от допустимите дейности за всеки от допустимите кандидати, съгласно действащата нормативна уредба и Известието на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз и след предварително съгласуване на документацията с Министерство на финансите по надлежния ред.</p> <p>За дейности по операцията, за които е приложимо, изборът на изпълнители ще бъде извършван по открит, прозрачен и</p>

¹⁰<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex%3A52016XC0719%2805%29>

КН.ПО.3.5.7.290425 – проект

	публичен, недискриминационен и безусловен начин по смисъла на т. 89 – 96 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз и в съответствие със Закона за обществените поръчки.
Допустими разходи	<p>Допустимите разходи са в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) 2021/1060, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, Регламент (ЕС) 2023/2831 относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта <i>de minimis</i>, ЗУСЕФСУ, ПМС № 86/2023 г., правилата на ПО 2021-2027 и следва да са необходими за изпълнението на допустимите дейности по операцията.</p> <p>Финансирането на дейностите по настоящата операция е по реда на чл. 53, § 1, буква д) на Регламент (ЕС) № 2021/1060 и се предоставя под формите, посочени в чл. 53, § 1 буква а) – буква г) на същия Регламент. За целта УО на ПО 2021-2027 разработва таблица на единичните разходи и еднократните суми, когато е приложимо и прилага финансиране чрез единна ставка, определени в съответствие с чл. 53, § 3 от Регламент (ЕС) 2021/1060.</p>

3.ИНДИКАТОРИ

За изпълнение	<p>Индикатори от Програма „Образование“</p> <ul style="list-style-type: none"> ЕЕСО06 - Деца на възраст под 18 години - 44 366. <table border="1"> <tr> <th>от които</th><th>Целева стойност 2029 г.</th></tr> <tr> <td>в Регион в преход (ЮЗР)</td><td>7 394</td></tr> <tr> <td>в По-слабо развитите региони</td><td>36 972</td></tr> </table> SOI 1.5. Педагогически специалисти и непедагогически персонал, обучени за работа с деца и ученици от уязвими групи – 5 414. <table border="1"> <tr> <th>от които</th><th>Целева стойност 2029 г.</th></tr> <tr> <td>в Регион в преход (ЮЗР)</td><td>902</td></tr> <tr> <td>в По-слабо развитите региони</td><td>4 512</td></tr> </table> SOI 1.3. Брой родители, подкрепени в процеса на приобщаващото образование – 44 366. <table border="1"> <tr> <th>от които</th><th>Целева стойност 2029 г.</th></tr> <tr> <td>в Регион в преход (ЮЗР)</td><td>7 394</td></tr> </table> 	от които	Целева стойност 2029 г.	в Регион в преход (ЮЗР)	7 394	в По-слабо развитите региони	36 972	от които	Целева стойност 2029 г.	в Регион в преход (ЮЗР)	902	в По-слабо развитите региони	4 512	от които	Целева стойност 2029 г.	в Регион в преход (ЮЗР)	7 394
от които	Целева стойност 2029 г.																
в Регион в преход (ЮЗР)	7 394																
в По-слабо развитите региони	36 972																
от които	Целева стойност 2029 г.																
в Регион в преход (ЮЗР)	902																
в По-слабо развитите региони	4 512																
от които	Целева стойност 2029 г.																
в Регион в преход (ЮЗР)	7 394																

КН.ПО.3.5.7.290425 – проект

	в По-слабо развитите региони	36 972	
За резултат	• ЕЕСR03 участници, които при напускане на операцията получават квалификация – 5 414		
	от които	Целева стойност 2029 г.	
	в Регион в преход (ЮЗР)	902	
	в По-слабо развитите региони	4 512	
	Индикаторът измерва броя само на педагогически специалисти, получили квалификационни кредити след обучение по процедурата за прилагане на методи за противодействие на тормоза и насилието с цел създаване на по-позитивна училищна и учебна среда и останали на работа в училищата/в сферата на образованието след приключване на дейностите. Едно лице се брои еднократно независимо в колко обучения е участвало в рамките на изпълнение на операцията.		
4. УПРАВЛЯВАЩ ОРГАН			
Наименование	Изпълнителна агенция „Програма за образование“		

КРИТЕРИИ И МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ПО ПРОЦЕДУРА ЧРЕЗ ДИРЕКТНО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ „ПРЕВЕНЦИЯ И ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА АГРЕСИЯТА, НАСИЛИЕТО И ТОРМОЗА В УЧИЛИЩЕ“

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ:

Проектното предложение се оценява съгласно съответните разпоредби на Раздел III „Директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ“ от Глава трета „Предоставяне на безвъзмездна финансова помощ“ на ЗУСЕФСУ, включително чл. 44, ал. 5 от ЗУСЕФСУ и глава втора, раздел II от ПМС № 23/2023 г.

Оценката на проектното предложение се извършва от Управляващия орган на един етап и се документира чрез попълване на оценителен лист, който включва всички приложими критерии. При установяване на нередовности, непълноти и/или несъответствия на документите Управляващият орган изпраща на конкретния бенефициент уведомление за установените нередовности, непълноти и/или несъответствия и определя разумен срок за тяхното отстраняване, при спазване на действащата нормативна уредба. Неотстраняването им в срок може да доведе до прекратяване на производството по отношение на конкретния бенефициент. Срокът по оценяване на проектното предложение спира да тече до датата на тяхното отстраняване. Оценката продължава до постигане на пълно съответствие с критериите за оценка (отговор „ДА“ или „Неприложимо“ на всички позиции в оценителната таблица).

КН.ПО.3.5.7.290425 – проект

ТАБЛИЦА ЗА КОМПЛЕКСНА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ	ДА	НЕ	Н/П
<p>1. Формулярът за кандидатстване е подписан с квалифициран електронен подпис (КЕП) от законния представител на кандидата или оправомощено/упълномощено за целите на подаването на проектното предложение лице.</p> <p><i>Проверката за представляващи на кандидатите се извършва в Регистър БУЛСТАТ или в ТРРЮЛНЦ.</i></p>	☐	☐	
<p>2. Заповед за оправомощаване/документ за упълномощаване за подаване на проектното предложение (ако е приложимо), прикачена в ИСУН.</p> <p><i>Прилага се, в случай че проектното предложение е подадено с КЕП от лице, различно от законния представител на кандидата.</i></p>	☐	☐	☐
<p>3. Декларация на кандидата, попълнена по образец (Приложение I към Условиата за кандидатстване) и прикачена в ИСУН.</p> <p><i>Подава се от кандидата съгласно Условиата за кандидатстване.</i></p>	☐	☐	
<p>4. Декларация на асоциирания партньор, попълнена по образец (Приложение II към Условиата за кандидатстване) (ако е приложимо) и прикачена в ИСУН.</p> <p><i>Подава се, в случай че проектното предложение включва асоцииран/и партньор/и.</i></p>	☐	☐	☐
<p>5. Декларация за разграничаване на неикономическата от икономическата дейност, попълнена по образец (Приложение III към Условиата за кандидатстване) и прикачена в ИСУН (когато е приложимо).</p> <p><i>Подава се като е-декларация само от кандидат -частно училище, когато е приложимо, съгласно Условиата за кандидатстване.</i></p>	☐	☐	☐
<p>6. Декларация за минимални помощи, попълнена по образец, (Приложение IV към Условиата за кандидатстване), (ако е приложимо) и прикачена в ИСУН.</p> <p><i>Прилага се само от частно училище – кандидат, когато е приложимо, съгласно Условиата за кандидатстване.</i></p>	☐	☐	☐
<p>7. Помощна таблица – във формат excel (Приложение V към Условиата за кандидатстване), надлежно попълнена съгласно инструкциите и прикачена в ИСУН.</p>	☐	☐	

КН.ПО.3.5.7.290425 – проект

Данните в помощната таблица са съгласно посочените в Анализ-Декларацията от директора на училище.			
<p>8. Автобиографии на членовете на основния екип за организация и управление на проекта, попълнени по образец (Приложение VI към Условието за кандидатстване) и прикачени в ИСУН.</p> <p><i>Основният екип за организация и управление на проекта включва ръководител на проекта, координатор и счетоводител (финансист).</i></p>	☐	☐	
<p>9. Счетоводни документи на кандидата за последните три приключили финансови години към датата на кандидатстване, съгласно Условието за кандидатстване, прикачени в ИСУН.</p> <p><i>Прилага се, в случай че документът не е публично оповестен. В случай че документът е публично оповестен, следва да бъде предоставен линк към източника, в който е наличен.</i></p> <p><i>Проверява се служебно от оценителната комисия:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - в случай че исканите документи са налични в МОНИТОРСТАТ на Националния статистически институт, същите се проверяват по служебен път, ако е осигурена възможност за това. - в случай че исканите документи, заверени по реда на Закона за счетоводството, са публично достъпни на други електронни източници, следва да бъде предоставен линк към източниците, в които са налични за целите на оценката на критерия за финансов капацитет. 	☐	☐	
<p>10. Устав/учредителен акт, удостоверение за актуално състояние или решение по вписване, удостоверяващо статута на кандидат - частно училище, прикачени в ИСУН (когато е приложимо).</p> <p><i>В случай, че информацията е оповестена в ТРРЮЛНЦ това обстоятелство ще се проверява по служебен път. В случай, че Устав/учредителен акт, удостоверение за актуално състояние или решение по вписване не са налични в ТРРЮЛНЦ, кандидатът прилага документите в ИСУН. Удостоверението за актуално състояние, ако е приложимо, следва да е издадено не по-рано от 3 месеца преди крайната дата на кандидатстване, сканирано и прикачено в ИСУН.</i></p>	☐	☐	☐
<p>11. Анализ-Декларация от директора на училище – кандидат, включено в проектното предложение, отразяващи текущата ситуация с насилието и агресията в училището, вкл. че целевите групи са идентифицирани и стойностите на индикаторите в проектното предложение са реалистично планирани съобразно идентифицираните целеви групи.</p>	☐	☐	

КН.ПО.3.5.7.290425 – проект

<i>Представя се в ИСУН съгласно образец (Приложение VII към Условиата за кандидатстване), надлежно попълнена и подписана от съответния директор.</i>			
<p>12. Кандидатът е допустим съгласно Условиата за кандидатстване.</p> <p><i>Проверката за кандидатите – училища се прави служебно в Регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование съгласно чл. 345 от ЗПУО, Регистър БУЛСТАТ, ТРРЮЛНЦ или друг регистър (например НЕИСПУО).</i></p>	☐	☐	
<p>13. Асоциираните партньори (когато е приложимо), са допустими съгласно Условиата за кандидатстване.</p>	☐	☐	☐
<p>14. Проектното предложение отговаря на изискванията за териториален обхват, съгласно Условиата за кандидатстване.</p>	☐	☐	
<p>15. Дейностите, включени в проектното предложение, са допустими съгласно Условиата за кандидатстване и са описани детайлно, включително начините за изпълнението им и резултатите от тях.</p> <p><i>В случай че проектното предложение съдържа недопустими дейности, тези дейности, както и предвидените разходи за тях, следва да бъдат отстранени.</i></p>	☐	☐	
<p>16. Дейностите по проекта НЕ са финансирани със средства от Европейските фондове при споделено управление или чрез други инструменти на Европейския съюз в съответствие с чл. 63, параграф 9 от Регламент (ЕС) 2021/1060, както и с други публични средства, и НЕ са били физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на проектното предложение за финансиране по програмата, независимо дали всички свързани плащания са направени от конкретния бенефициент или не.</p> <p><i>Проверява се въз основа на представената Декларация на кандидата – Приложение I към Условиата за кандидатстване.</i></p>	☐	☐	
<p>17. В проектното предложение са включени релевантните индикатори за краен продукт и за резултат съгласно Условиата за кандидатстване с положителни целеви стойности, различни от 0.</p> <p><i>Присъединените индикатори отговарят на категорията регион, избрана от кандидата за реализиране на проектните дейности - регион в преход и/или по-слабо развит регион.</i></p>	☐	☐	
<p>18. Кандидатът разполага с необходимите финансови ресурси (финансов капацитет) и механизми за устойчивост, позволяващи да се изпълнят предложените в проектното предложение дейности и да се гарантира тяхната финансова устойчивост.</p>	☐	☐	

КН.ПО.3.5.7.290425 – проект

<p>Счита се, че кандидатът разполага с финансов капацитет, в случай че неговият оборот с натрупване през последните три приключили финансови години преди датата на кандидатстване е поне 30 % от стойността на исканото финансиране по проекта.</p> <p>За кандидат – държавно/общинско училище финансовият капацитет се оценява на база на касовото изпълнение на бюджета им за последните три приключили финансови години към момента на кандидатстването.</p> <p>За кандидат - частно училище финансовият капацитет се оценява на база на оборота му за последните три приключили финансови години, вкл. финансирането от държавния бюджет, към момента на кандидатстването.</p> <p>Финансовият капацитет на кандидата се оценява на база представените счетоводни документи и служебната проверка по критерий №9.</p> <p>Счита се, че са налице механизми за устойчивост, когато кандидатът е посочил във Формуляра за кандидатстване, секция „Допълнителна информация“, необходима за оценка на проектното предложение, поле „Устойчивост“, начините, чрез които ще осигури възможност ползите от проекта за целевите групи да продължат да съществуват и след края на финансирането по проекта, и е посочил потенциалните източници за финансиране след приключване на проекта и те са реалистични и надеждни.</p>			
<p>19. Административен капацитет:</p> <p>Кандидатът разполагат с административен капацитет.</p> <p>Счита се, че е налице административен капацитет за изпълнение на проекта, в случай че всеки от предложените експерти в основния екип за организация и управление (ръководител на проекта, координатор и счетоводител (финансист) отговаря на изискванията от Условиата за кандидатстване: Ръководителят на проекта има минимум 2 години опит в управлението/изпълнението на сходен тип дейности и/или управление/изпълнение на сходен тип проекти, а останалите двама членове на основния екип имат най-малко 1 година опит в изпълнението на сходен тип дейности и/или управление/изпълнение на сходен тип проекти.</p> <p>Проверката се извършва на база представените автобиографии от всеки от членовете на основния екип за организация и управление.</p> <p>За целите на процедурата под „сходен тип дейности“ следва да се разбират дейности в сферата на образованието и/или работата с допустимите целеви групи. Под „сходен тип проекти“ следва да се разбират проекти със сходни дейности</p>	☐	☐	

КН.ПО.3.5.7.290425 – проект

или проекти за допустимите целеви групи като тези по настоящата процедура. За счетоводителя (финансиста) под „сходен тип дейности“ следва да се разбира „извършване на счетоводни/финансови операции съгласно националното законодателство“.			
20. Формулирани са конкретни и реалистични цели на проекта, които съответстват на целите на процедурата. Налице е връзка между целите, дейностите, резултатите и индикаторите по проекта.	☐	☐	
21. Целевите групи са описани и са количествено определени. Кандидатът е предоставил информация относно методите за идентифицирането им и начина, по който ще бъдат включени в дейностите по проекта. Нуждите им са ясно идентифицирани и описани. <i>Информацията е представена в секция „Допълнителна информация необходима за оценка на проектното предложение“ от Формуляра за кандидатстване, поле „Целеви групи“ и е съгласно приложената Анализ-Декларация.</i>	☐	☐	
22. Планът за изпълнение отразява логическата връзка на целите и дейностите, спецификата на дейностите и продължителността на проекта, и предвижда балансирано разпределение на дейностите във времето (с възможност за паралелно изпълнение съобразно идентифицираните нужди).	☐	☐	
23. Проектното предложение допринася за реализиране на хоризонталните принципи на Програма „Образование“ 2021-2027 (устойчиво развитие; вкл. принос към умения за зелена икономика, равни възможности и недопускане на дискриминация; равенство между половете, и прилагането на Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания). <i>Информацията е представена в секция „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“ от Формуляра за кандидатстване, поле „Принос на проектното предложение за реализиране на хоризонталните принципи на ПО“ и поле „Механизъм за ефективно прилагане и изпълнение по проекта на принципите на Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания“.</i>	☐	☐	
24. Демаркация и допълняемост: Кандидатът е описал по какъв начин изпълнението на проекта ще осигури допълващ/надграждащ ефект спрямо предходни проекти по ОПНОИР, по ПО или други национални и международни програми (когато е приложимо). Посочено е и по-какъв начин ще се следи за демаркация и избягване на двойно	☐	☐	

КН.ПО.3.5.7.290425 – проект

финансиране с други проекти и национални и международни програми. <i>Информацията е представена в секция „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“ от Формуляра за кандидатстване, поле „Демаркация и допълняемост“.</i>			
25. Кандидатът е декларирал във Формуляра за кандидатстване, че в хода на реализиране на дейностите по проектното предложение ще извърши необходимите дейности за организация и управление, за видимост, прозрачност и комуникация, и за осъществяване на мониторинг на резултатите по проекта, вкл. мониторинг на образователните и възпитателните резултати на учениците, удовлетвореността на участниците в резултат на подкрепата по операцията. <i>Информацията е посочена в секция „Допълнителна информация, необходима за оценката на проектното предложение“ на формуляра за кандидатстване, поле „Непреки дейности“.</i>	☐	☐	
26. Налице е съответствие и логическа връзка между дейности и разходи. Предвидените разходи са необходими за изпълнение на дейностите по проекта и за постигане на заложените индикатори. <i>Информацията се проверява в секция „Бюджет (в лева)“, секция „План за изпълнение/Дейности по проекта“, секция „Индикатори“, Приложение „Помощна таблица“ към Условиата за кандидатстване.</i>	☐	☐	
27. Бюджетът е попълнен съгласно изискванията на Условиата за кандидатстване и е в рамките на максималния размер на общо допустимите разходи за проектно предложение. Спазени са размерите на единичните разходи и размерът на единната ставка по операцията. Разходите не се дублират. Няма недопустими разходи. <i>Разходите са коректно отнесени към съответната категория регион.</i> <i>Информацията се проверява в секция „Бюджет (в лева)“ от Формуляра за кандидатстване и Приложение „Помощна таблица“.</i> <i>В случай че проектното предложение съдържа недопустими разходи, тези разходи следва да бъдат отстранени.</i>	☐	☐	
28. Кандидат - частно училище отговаря на изискванията за предоставяне на минимални помощи в съответствие с Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 година относно прилагането на членове 107 и 108 от	☐	☐	☐

КН.ПО.3.5.7.290425 – проект

<p>Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта <i>de minimis</i> (ако е приложимо).</p> <p><i>Проверява се чрез представената Декларация за минимални помощи – Приложение IV към Условиата за кандидатстване за кандидат – частно училище, когато е приложимо.</i></p> <p><i>В случай, че исканата част от бюджета на БФП надхвърля допустимия размер на „минимална помощ“ за кандидата – частно училище, оценителната комисия след комуникация коригира бюджета за кандидата, без да редуцира дейностите и индикаторите, а съответната институция, за която е приложим режим <i>de minimis</i> съгласно Условиата за кандидатстване, поема ангажимент да ги изпълни, осигурявайки собствени средства в размер на разликата от исканата и редуцираната „минимална помощ“.</i></p> <p><i>В случай, че след комуникация, кандидатът частно-училище, за която е приложим режим <i>de minimis</i> съгласно Условиата за кандидатстване, НЕ поеме ангажимент за осигуряване на собствени средства в размер на разликата от исканата и редуцираната „минимална помощ“, се дава отговор „НЕ“ и проектното предложение се отхвърля.</i></p>			
---	--	--	--